

VILNIAUS UNIVERSITETO DOKTORANTŪROS STUDIJŲ DALYKO SANDAS

Mokslų sritis/ys, kryptis/ys (kodai)	Medicinos ir sveikatos mokslai (M 000): Medicina (M 001)			
Fakultetas, Institutas, Katedra /Klinika	Medicinos fakultetas Biomedicinos Mokslų Institutas Patologijos, teismo medicinos ir farmakologijos katedra			
Dalyko pavadinimas (ECTS kreditai, val.)	Mirusių asmenų teismo medicinos ekspertizės 9 kreditai (240 val.)			
Dalyko studijų būdas	Paskaitos	Seminarai	Konsultacijos	Individualus darbas
ECTS kreditai	-	-	2	7
Dalyko vertinimo būdas (vertinama 10 balų sistemoje)	<p>Pranešimo pristatymas ir vertinimas: pranešimas pristatomas tiksline tema, kuri derinama su koordinuojančiais dėstytojais (doktorantas turi išanalizuoti, apžvelgti ir pristatyti naujausias mokslines publikacijas, susijusias su atitinkama tema).</p> <p>Pranešimo vertinimo kriterijai (minimalus įskaitomas balas – 5):</p> <ul style="list-style-type: none"> a) pateiktos medžiagos aktualumas, naujumas ir atitikimas pasirinktai temai (2 balai); b) bendra pranešimo struktūra ir apimtis, aiškus žinių pateikimas, argumentacija, glaustumas ir konkretumas (2 balai); c) apibendrinimas, išvadų pristatymas ir pagrindimas (1 balas); d) probleminių klausimų iškėlimas, apžvelgtų žinių taikymo savajame disertaciniame darbe pateikimas (3 balai); e) vaizdinių priemonių organizavimas, gebėjimas dalyvauti diskusijoje, klausimų valdymas, oratoriniai gebėjimai (2 balai). 			
DALYKO KURSO TIKSLAS				
<p>Įsisavinti teismo medicinos ekspertizių atlikimo metodiką ir metodus, išvadų formulavimą, įforminimą, kitus procesinius teismo medicinos ekspertizės klausimus, konkrečias teismo medicinos ekspertizių rūšis. Kvalifikuotai atlikti įvykio vietas tyrimą, norint suvokti sužalojimų padarymo mechanizmą ir aplinkybes, dalyvavusių asmenų veiksmus bei jų charakteristikas, iškelti pagrįstas versijas dėl bylos aplinkybių, atlikti nukentėjusiojo, kaltinamojo arba kito asmens ištyrimą, mokėti įvertinti jų sveikatos sutrikdymo mastą, padarytą žalą ir duoti medicininius parodymus teisme.</p>				
PAGRINDINĖS DALYKO TEMOS				
<p>Teismo medicinos tiriamieji metodai ir jų klasifikacija. Reikalavimai eksperto kvalifikacijai. Eksperto ir specialisto kompetencija. Klausimai ekspertui ir specialistui. Ekspertizės aktas, jo sudedamosios dalys. Išvados sąvoka. Išvadų klasifikavimas pagal apibrėžtumo laipsnį (kategoriškos, tikimybinės), pagal santykį su tiriamu ir nustatomu faktu (teigiančios, neigiančios), pagal pasekmės ir priežasties santykio pobūdį (sąlyginės, besąlyginės), pagal vienos iš dviejų (arba kelių) viena kitą atmetančių galimybių pasirinkimą (alternatyvios, atmetančios). Eksperto atsisakymas duoti išvadą. Ekspertizės akto įvertinimas. Ekspertizių aktų kontrolė. Ekspertizės akto tikrumas. Tikrumo elementai. Reikalavimai ekspertizės akto tikrumo tikrinimui. Ekspertizės akto reikšmingumas bylai. Eksperto apklausa. Ekspertizės akto reikšmė ir jo panaudojimas. Lavono teismo medicinos ekspertizė. Išorinis lavono tyrimas. Vidinis</p>				

lavono tyrimas. Lavono apžiūra įvykio vietoje, lavono radimo vietos tyrimas, lavono pozos, atskirų kūno dalių padėties viena kitos atžvilgiu fiksavimas. Lavono padėties fiksavimas ir fotografavimas. Drabužių aprašymas, rūbų pažeidimų aprašymas ir fiksavimas. Daiktų apžiūra, fiksavimas ir fotografavimas. Ant daiktų esančių pėdsakų tyrimas: pėdsako identifikavimas, pobūdžio, lokalizacijos aprašymas, fiksavimas, fotografavimas, supakavimas. Medžiagos paėmimas laboratoriniams ir kitiems papildomiems tyrimams atlikti. Lavono tyrimo rezultatų, laboratorinių tyrimų ir kitų papildomų duomenų kompleksinis įvertinimas. Teismo medicininės diagnozės nustatymas. Išvados suformulavimas. Ekspertizės akto įforminimas ir išsiuntimas į teisėsaugos instituciją, paskyrusią ekspertizę. Papildomi tyrimai: histologiniai, serologiniai, cheminiai, bakteriologiniai, botaniniai, biocheminiai, spektrografiniai, elektrografiniai, osteologiniai. Naujagimių lavonų teismo medicinos ekspertizė. Plaučių plaukimo mėginio technika. Skrandžio ir žarnų plaukimo mėginio technika. Gyvybingi naujagimiai. Vietinio pobūdžio mechaniniai sužalojimai (nubrozdinimai, kraujosruvos, žaizdos, kaulų lūžiai, kaulų poslinkiai, kaulų lenkimai, kaulų suspaudimai, kaulinio audinio atitrūkimai, vidaus organų sužalojimai, galvos sužalojimai, vidaus parenchiminių organų sužalojimai, kūno dalių amputacija). Galvos traumų bendros morfologinės charakteristikos. Kaukolės skliauto ir pamato lūžiai. Kraujo išsiliejimas virš ir po smegenų dangalais, jo susidarymo mechanizmas, ekspertinė reikšmė. Galvos smegenų sumušimas, jo susidarymo mechanizmas, ekspertinė reikšmė. Smūgio į galvą ir griuvimo diferencinė diagnostika. Bendros organizmo reakcijos į mechaninius sužalojimus (kolapsas, trauminis šokas, riebalų embolija, oro embolija, trombombolija, trauminė toksikozė, pozicinio suspaudimo sindromas, kraujo užkrėtimas). Mechaninių traumų, padarytų aštriais ir bukais daiktais teismo medicinos ekspertizė. Šautinių sužalojimų teismo medicinos ekspertizė. Sveikatos sutrikdymo masto nustatymo taisyklės. Sveikatos sutrikdymo masto nustatymo medicininiai kriterijai. Mechaninės asfiksijos. Klasifikacija (stranguliacinės, kompresinės, obturacinės, uždusimas uždaroje aplinkoje). Mechaninių asfiksijų teismo medicinos ekspertizė. Lytinių nusikaltimų ir lytinių būklių teismo medicinos ekspertizė. Daiktinių įrodymų teismo medicinos ekspertizė. Toksikologinės teismo medicinos ekspertizės. Nuodų veikimo sąlygos. Nuodų veikimas. Apsinuodijimų diagnostika. Nuodų klasifikacija. Medicinos darbuotojų profesinių pažeidimų teismo medicinos ekspertizė.

SVARBIAUSIA REKOMENDUOJAMA LITERATŪRA

1. Pigolkin, Popov. Teismo medicina [Судебная медицина]. Феникс, 2015.
2. V.L. Popov, V.B. Shigeev, L.E. Kuznetsov. Forensic ballistics. 2005.
3. Barry S. Levine, Sarah Kerrigan. Principles of Forensic Toxicology. Springer; 5th ed. 2020 edition.
4. Vincent J.M. DiMaio. Gunshot Wounds: Practical Aspects of Firearms, Ballistics, and Forensic Techniques, Third Edition. CRC Press; 3rd edition, 2015.
5. Michael S. Maloney. Death Scene Investigation: Procedural Guide, Second Edition. CRC Press; 2nd edition, 2017.
6. Vincent J.M. DiMaio. Handbook of Forensic Pathology, Second Edition. CRC Press; 2nd edition, 2006.
7. Matshes, E. W., & Dolinak, D. Forensic pathology: Principles and practice. Oxford: Academic, 2005.
8. Schmitt, K.-U., Niederer, P., Cronin, D. S., Morrison, B., Muser, M. H., & Walz, F. H. Trauma biomechanics: An introduction to injury biomechanics. 2019.
9. Burda, R., et al. Kriminalistikos taktika ir metodika. Mokomasis leidinys nuotolinėms studijoms. Vilnius: LTU Leidybos centras, 2004.
10. Bučiūnas, G. Ikiteisminis tyrimas: procesiniai, kriminalistiniai ir praktiniai aspektai. Mokymo priemonė. Vilnius: Registrų centras, 2009.
11. Bertino, A.J.; Nolan, P. Forensic science: fundamentals & investigations. Mason,

(Ohio): South – Western: Cengage Learning, 2009.

12. Ancelis, P., et al. Tyrimo veiksmai baudžiamajame procese. Vadovėlis. Vilnius: Mykolo Romerio universitetas, 2011.

13. Fish, J. T. Crime scene investigation. Amsterdam: Elsevier: Anderson Publishing, 2011.

10. Saferstein, R. Forensic science: An introduction. Pearson: Prentice Hall, 2011.

11. Garmus A., Kurapka E., Cėpla A. Teismo medicina – V., 2000.

KONSULTUOJANTYS DĚSTYTOJAI

1. Dalyką koordinuojantis dėstytojas: Sigitas Laima (asist. dr.).

2. Sigitas Chmieliauskas (dr.).

3. Jurgita Stasiūnienė (doc. dr.).

PATVIRTINTA:

Vilniaus universiteto Medicinos ir sveikatos mokslų Doktorantūros mokyklos Tarybos posėdyje: 2022 m. rugsėjo 29 d.

Tarybos pirmininkė: prof. Janina Tutkuvienė